

Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona

Relatoria curs Metròpoli i desenvolupament econòmic: estratègies per al segle XXI

Novembre 2025

Índex

1.	Introducció	2
2.	Sessions del dijous 14	4
2.1.	Conversa inaugural	4
2.2.	Taula rodona. Noves eines i mètodes d'anàlisi de l'economia metropolitana	5
2.3.	Taula rodona. Noves eines i mètodes d'anàlisi de l'economia metropolitana	7
2.4.	Taula rodona. Desigualtats	9
3.	Sessions del divendres 15	10
3.1.	Taula rodona. Experiències europees	10
3.2.	Taula rodona. Formació, recerca i transferència	12
3.3.	Taula rodona: Clústers	14
4.	Conclusions del curs	16
5.	Monitorització de la participació per gènere	17
6.	ANNEXOS	18
6.1.	Programa	18
6.2.	Ressenya biogràfica dels ponents i moderadors	20

1. Introducció

Aquest document recull les principals intervencions que es van fer en el curs “Metròpoli i desenvolupament econòmic: estratègies per al segle XXI”, que es va desenvolupar el 13 i 14 de novembre de 2025 al CCCB, dins del marc dels cursos del CUIMPB. Organitzat pel Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB) i el Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo Barcelona – Centre Ernest Lluch (CUIMPB), amb el suport de la Diputació de Barcelona, aquest espai de reflexió i debat va reunir veus expertes de l'àmbit acadèmic, de la recerca, de l'administració pública i del sector privat per abordar una qüestió central per a les ciutats contemporànies: com repensar i redefinir les estratègies de desenvolupament econòmic en les àrees metropolitanes del segle XXI.

En un moment en què les àrees metropolitanes s'han consolidat com a principals motors econòmics de l'economia global, aquest curs va situar Barcelona i la seva regió metropolitana com a cas d'estudi per explorar i debatre com es poden articular estratègies que no només promoguin la competitivitat i la innovació, sinó que també afavoreixin la cohesió social, la sostenibilitat territorial i la resiliència davant dels reptes globals.

Les àrees metropolitanes del segle XXI es caracteritzen per la seva capacitat de concentrar activitat productiva, talent, recerca, innovació i oportunitats econòmiques. Aquestes regions urbanes, que sovint superen amplíssimes extensions territorials i agrupen un gran nombre d'habitants, representen els centres neuràlgics on es generen la major part del valor econòmic i social. Tanmateix, aquesta concentració també comporta reptes significatius, com són les desigualtats socials i territorials, l'accés a l'habitatge assequible, la mobilitat sostenible, la digitalització i l'adaptació al canvi climàtic.

El curs va posar especial atenció en com aquestes qüestions s'interrelacionen amb les dinàmiques de desenvolupament econòmic. En lloc de veure la metròpoli només com un entorn de creixement, es va destacar la necessitat de repensar les estratègies perquè siguin inclusives, sostenibles i adaptades a contextos territorials complexos. Aquesta perspectiva no només reconeix la importància de la productivitat i la competitivitat, sinó també de la cohesió social i de l'equitat territorial, com a elements inseparables d'un desenvolupament robust i sostenible.

El principal objectiu del curs va ser, doncs, oferir una anàlisi aprofundida d'alguns dels principals conceptes, estratègies i eines al servei del desenvolupament econòmic en entorns metropolitans, amb un enfocament particular en l'àrea de Barcelona i la seva regió metropolitana. Aquest objectiu es va desplegar a través d'un programa que combinava converses entre persones expertes i taules rodones, cadascuna orientada a explorar aspectes clau de l'economia metropolitana des de múltiples perspectives —teòriques, metodològiques i pràctiques— i amb comparatives d'experiències europees.

Un altre objectiu fonamental va ser identificar bones pràctiques i models de desenvolupament aplicats en altres metròpolis europees. L'anàlisi comparada es va concebre no només com una eina de diagnosi sinó també com una font d'inspiració

per adaptar i contextualitzar estratègies d'èxit en la realitat institucional, econòmica i social de Barcelona.

El primer dia d'activitats va estar dedicat a una mirada panoràmica sobre les economies metropolitanes en general i la de Barcelona en particular, analitzant el rol de les grans ciutats en l'economia global, els principals indicadors i reptes econòmics de la regió metropolitana de

Barcelona i les noves formes de mesurar i analitzar el funcionament de les economies locals, a més d'una mirada sobre alguns dels aspectes que solen quedar més ocults en els debats habituals.

El segon dia es va focalitzar més en els aspectes relacionats amb la innovació, a partir de l'estudi dels casos d'Estocolm i Amsterdam en termes d'incidència del planejament territorial sobre la innovació i completat amb l'anàlisi dels vincles entre formació, recerca i transferència per acabar aterrant en alguns dels principals clústers metropolitans d'activitat econòmica.

El conjunt de les ponències i debats realitzats reflecteix la necessitat d'adoptar una visió integradora del desenvolupament metropolità, que superi les dicotomies tradicionals entre creixement i equitat, entre innovació i cohesió social. Les metròpolis contemporànies no poden concebre's com a entitats econòmiques aïllades de les seves realitats socials i territorials; requereixen estratègies que reconguin la complexitat dels seus sistemes urbans i la necessitat d'instruments de governança flexibles, adaptatius i oberts a la cooperació multiactor.

Aquest enfocament integral implica combinar diagnòstics rigorosos basats en dades amb processos de planificació participativa i interinstitucional, fomentar la cooperació entre administracions, empreses, universitats i societat civil, i desenvolupar polítiques públiques que vinculin l'atracció d'activitat econòmica amb la creació d'oportunitats per a tots els segments de la població. Això vol dir que l'èxit d'una metròpoli no es mesura només pel seu PIB o la inversió estrangera que atreu, sinó també per la seva capacitat de garantir accessibilitat, qualitat de vida i capacitat de resposta davant reptes globals com la crisi climàtica o les desigualtats estructurals.

Més enllà de les dades i les anàlisis, aquest curs ha servit per reafirmar que el desenvolupament metropolità requereix una mirada àmplia i multidimensional. Les experiències compartides, les reflexions metodològiques i les propostes de polítiques públiques recopilades en aquestes actes constitueixen una base sòlida per continuar avançant en la construcció de metròpolis més pròsperes, socials i resilients. En aquest sentit, Barcelona i la seva regió metropolitana ofereixen un laboratori viu on es poden contrastar models, provar instruments innovadors i generar coneixement que, alhora, pugui ser transferit i adaptat a altres contextos urbans arreu del món.

Aquest document de síntesi de les diferents sessions realitzades vol ser, per tant, una eina de treball i de referència per a investigadors, responsables polítics i tècnics, així com per a qualsevol persona o entitat interessada en comprendre i contribuir a les dinàmiques de desenvolupament metropolità en l'era del segle XXI.

2. Sessions del dijous 14

2.1. Conversa inaugural

La conversa inaugural entre Bàrbara Pons (Barcelona Regional) i Xavier Vives (IESE), moderada per Oriol Estela (PEMB), reflexiona sobre el paper econòmic de les metròpolis i el cas de Barcelona.

Els principals temes tractats a la taula són els següents:

1. Què és la metròpoli

La conversa s'inicia amb exemples personals que il·lustren fins a quin punt la vida quotidiana ja és metropolitana. Bàrbara Pons ho exemplifica utilitzant el cas de la cantant Rosalia, mentre que Xavier Vives evoca la seva vivència persona.

2. La importància i el paper de les metròpolis

Vives destaca que la Regió Metropolitana de Barcelona és motor econòmic de Catalunya i Espanya i una de les metròpolis europees més dinàmiques (setena en termes de PIB), amb escala suficient per afrontar reptes com l'habitatge o el clima. Pons defensa que vivim "el segle de les metròpolis": les grans aglomeracions continuen atraient població, i guanyant pes relatiu en el conjunt dels països, enfront dels entorns rurals, que en perden. Cita el cas paradigmàtic del Japó, en el que, malgrat que el 90% de les ciutats del país estan perdent població, Tokio continua guanyant pes. Les economies d'aglomeració són el motor d'aquesta atractivitat, però adverteix que la mida no sempre garanteix eficiència, citant els casos de Lagos o Sao Paulo.

En el cas de Barcelona, Pons afirma que la metròpoli —amb límits difusos entre AMB i regió— seguirà creixent gràcies a la solidesa d'infraestructures i serveis, i a l'atracció migratòria. Catalunya evoluciona cap a una regió amb forma de T al voltant dels eixos litoral (AP-7) i de l'AP-2. Sosté que les metròpolis esdevindran actors centrals en l'economia i geopolítica globals, destacant el pes de la diplomàcia urbana i les tensions creixents entre ciutats i estats.

3. Els límits i riscos de l'aglomeració

Vives coincideix en la tendència global a l'aglomeració perquè fomenta innovació i intercanvi, però alerta de les seves contrapartides: congestió, contaminació i vulnerabilitat sanitària. Afegeix que el context actual —augment de proteccionismes, reforç dels estats i debilitament democràtic— redueix el marge real d'acció de les metròpolis. Segons el seu parer, caldrà més pragmatisme i menys ideologia per mantenir l'efectivitat política a escala metropolitana.

També assenyala límits pressupostaris: els grans reptes (habitatge, clima) requereixen recursos que molts estats, altament endeutats després de la crisi del 2008 i la pandèmia, no poden assumir. Critica la desaparició de la responsabilitat fiscal en el debat polític. Sobre energia, subratlla la dificultat de conciliar energia

barata, verda i segura, especialment quan s'hi afegeixen factors de defensa i autonomia estratègica.

4. Infraestructures, transició energètica i densitat

Ambdós ponents lamenten els impediments recents a les inversions en transició energètica: Pons apunta al *nimbisme* i Vives a la manca de lideratge. També destaquen els reptes de disponibilitat d'energia, aigua i espai, especialment per a futurs centres de dades.

Pons subratlla que la densitat és clau per finançar i fer eficients les infraestructures: Barcelona no és tan densa com altres metròpolis com Seül o Tòquio, i en moltes zones de rodalies la baixa densitat fa que reforçar el transport públic tingui un cost molt elevat. Vives afegeix que la poca fiabilitat del servei de trens de rodalies pot frenar aquesta necessària densificació.

5. Habitatge, clima i governança

Vives atribueix el problema de l'habitatge a la manca estructural de construcció i a l'excés de regulació, i proposa processos més àgils tant en habitatge com en adaptació climàtica. Per la seva part, Bàrbara Pons planteja el desafiament de combinar planificació estratègica amb execució més ràpida, recordant que en situacions de crisi (pandèmia, sequera) sí s'han pogut accelerar decisions, però que falta un model proactiu per a situacions de normalitat.

2.2. Taula rodona. Noves eines i mètodes d'anàlisi de l'economia metropolitana

La taula, amb Vittorio Galletto (Institut Metròpoli) i Marta Ribera (Espai Zero Vuit), i moderada per Oriol Estela, analitza la realitat econòmica de la "ciutat dels cinc milions".

1. La definició i l'abast de la metròpoli

Galletto explica que no hi ha una definició administrativa clara de la metròpoli de Barcelona. Econòmicament, s'identifica amb la Regió Metropolitana definida al PTMB (2010) i amb les àrees funcionals segons Eurostat o els sistemes locals de treball. Hi ha un fort desfasament entre la realitat funcional, que s'ha expandit molt ràpidament, i els límits administratius. El nombre de municipis integrats en el mercat laboral de Barcelona va passar de 51 (2001) a 165 (2011) i a 183 el 2021, arribant als 5,2 milions d'habitants.

La metròpoli és molt heterogènia, amb un node central dominant —Barcelona— que desborda l'AMB. Tot i que Sabadell i Terrassa, tradicionalment considerades fora de la metròpoli, continuen sent pols rellevants, cada vegada queden més integrats en lògiques metropolitanes.

2. Estructura econòmica i especialització

La RMB concentra dues terceres parts de la població catalana, el 70% del PIB, dues terceres parts de les empreses i el 71% dels llocs de treball —xifra que puja al 75% en llocs intensius en coneixement. El 85% de les patents catalanes es generen en aquest espai.

Hi ha una especialització clara: serveis a Barcelona i el seu entorn immediat; indústria a la segona corona. Malgrat aquesta diferenciació, hi ha una forta interdependència. Les exportacions estan dominades pels sectors químic, motor i farmacèutic (51,6%), seguits de l'alimentari i l'electrònic.

Pel que fa a autocontenció laboral, hi ha grans contrastos dins l'AMB: municipis com El Prat o Sant Just tenen valors molt baixos, mentre que municipis petits com Corbera o Badia n'assoleixen de molt elevats, tot i mantenir fluxos intensos d'entrada i sortida de treballadors.

3. Salaris, cost de la vida i desigualtats

Els salaris metropolitans són un 15% superiors a la mitjana estatal i un 7% superiors a la catalana, amb diferències més altes a la ciutat de Barcelona i als 36 municipis de l'AMB. Aquest diferencial, però, es compensa amb un cost de la vida també més elevat: un 16% superior a la mitjana espanyola a l'àrea funcional i un 23% a Barcelona ciutat, principalment a causa de l'habitatge. A més, la desigualtat interna —especialment entre centre i perifèria— s'ha fet més visible gràcies a noves dades disponibles.

4. Perspectives de política industrial i transició econòmica

Ribera destaca que la metròpoli ha estat tradicionalment un espai d'autonomia personal i professional, i defensa la necessitat de recuperar la planificació econòmica i territorial. La pandèmia ha accelerat un canvi de paradigma que obliga a pensar en sobirania energètica, alimentària i industrial. Alerta, però, del risc que la política industrial es centri massa en la defensa, amb el cost d'oportunitat que això comporta.

Subratlla que sectors com el turisme o l'agroalimentari tenen externalitats negatives i que s'ha arribat al seu límit. La transició cap a sectors de més valor afegit —incloent-hi les cures, impulsades per l'envelliment— és essencial per poder incrementar les rendes del treball i així evitar l'expulsió residencial. També alerta de moviments dels fons d'inversió cap a sòl agrícola i immològica, i reclama mecanismes que assegurin que els beneficis de les transformacions reverteixin en la ciutadania.

Ribera veu el municipalisme i les polítiques públiques de proximitat com eines clau, citant les eleccions de Mamdani a Nova York com un exemple d'agenda centrada en condicions materials.

5. Habitatge: límits i possibilitats

Marta Ribera posa sobre la taula el fet de què el 80% de població pot accedir a habitatge protegit, per criteris d'ingressos, el que evidencia un problema d'accessibilitat del mercat lliure. Hi ha una manca evident de parc públic, i cal més construcció i mesures complementàries com la reducció dels pisos turístics. Galletto adverteix que en absència d'un parc d'habitatge públic les externalitats positives de l'aglomeració seran capturades pels propietaris del sòl. Ribera discrepa de la idea que l'excés de regulació sigui la causa principal de la situació actual: al seu parer, el problema és que els recursos sovint no s'acaben materialitzant.

6. Debat final

En el debat, s'aborden els criteris per delimitar àrees metropolitanes, basats principalment en mercats de treball i densitat. També es tracta la pressió sobre espais productius i agrícoles i la necessitat de decisions més disruptives en matèria d'habitatge. Un dels assistents recorda que la qüestió pressupostària és profundament política, amb prioritats que han anat canviant segons el moment.

2.3. Taula rodona. Noves eines i mètodes d'anàlisi de l'economia metropolitana

La taula, integrada per Marta Curto (BSC), Xavier Muñoz (Ajuntament de Terrassa) i Mar Santamaria (Trescientosmil), moderada per Oriol Estela, aborda les noves eines i metodologies per analitzar l'economia metropolitana.

1. Què és la metròpoli i com s'analitza avui

Per a Mar Santamaria, la metròpoli és un territori interdependent; per a Marta Curto, una ciutat que viu en xarxa amb fluxos constants entre municipis. Xavier Muñoz explica que els observatoris de ciutat treballen des de fa 30 anys en anàlisi clàssica (ocupació, atur), però que la irrupció de noves dades i canvis censals ha accelerat la transició cap al govern de la dada. L'arribada de noves fonts —com els conjunts de mobilitat de l'INE i el Ministeri de Transports— ha permès elaborar estudis territorials fins ara inaccessibles per cost.

Santamaria destaca la importància de dades sòlides com les del cens i cadastre, i celebra que l'INE ofereixi dades més detallades. Però adverteix que la revolució algorítmica planteja riscos de transparència i dependència del sector privat. Curto afegeix que sovint hi ha massa dades però de baixa qualitat, fragmentades o no aptes per a l'ús amb intel·ligència artificial. Posa com a referència l'*Smart Data Foundry* d'Edimburg, que mostra el potencial de crear espais segurs per a dades sensibles.

2. Nous enfocaments i noves preguntes

Segons Santamaria, la millor disponibilitat de dades permet transversalitzar polítiques i millorar la diagnosi territorial. Muñoz recorda que els observatoris han evolucionat del mercat de treball a la monitorització de reptes més complexos, com habitatge i immigració. Curto subratlla que les preguntes han canviat perquè el món també ho ha fet: avui la desigualtat, la inestabilitat d'ingressos i les transicions laborals són centrals i es poden analitzar millor gràcies a registres administratius. També destaca eines innovadores com els bessons digitals i, en general, plataformes de suport a la presa de decisions.

3. Indicadors: potencial i limitacions

Davant la pregunta del públic, Muñoz recorda que sense indicadors no es poden avaluar polítiques, però alerta que n'hi manquen en camps com la sostenibilitat. Santamaria posa l'exemple d'indicadors poc clars (com el de sobrepoblació vinculat a l'ODS 7) i defensa que cal entendre què pregunten i quin model porten al darrere. Curto assenyala que els indicadors agregats són inevitables però imperfectes. Muñoz conclou que han de ser comprensibles, cosa que els indicadors sintètics sovint no compleixen.

4. La revolució tecnològica i el paper públic

Els assistents pregunten per l'aplicació de noves eines. Curto defensa que el BSC, com a entitat pública, ha de contrapesar el domini del sector privat i concebre la dada com una infraestructura pública. Santamaria remarca que en urbanisme s'ha aprofitat molt la tecnologia privada, però que cal garantir transparència i replicabilitat.

Una altra qüestió plantejada és com aprofitar millor les dades existents. Muñoz assenyala que moltes administracions disposen de conjunts de dades desconeguts fins i tot per a la resta de departaments de la mateixa administració i que cal ordenar dades i unificar criteris (per exemple, el NIF, o la denominació dels carrers). L'altra gran barrera és l'alt cost de dades privades —bancàries, energètiques, de telefonia— que sovint queden fora de l'abast públic. Santamaria reforça el paper regulador de l'administració i Curto apunta que el repte és doble: millorar la governança de les dades i superar la manca de talent especialitzat. També reconeix que la protecció de dades, tot i necessària, sovint actua com a fre operatiu.

2.4. Taula rodona. Desigualtats

La darrera taula, dedicada a les desigualtats, compta amb Andrea Balletbò (Tandem Social), Jordi Boixader (Diputació de Barcelona) i Liliانا Arroyo (CCOO), moderats per Oriol Estela.

1. Què és la metròpoli?

Jordi Boixader defineix la Barcelona metropolitana a partir dels fluxos i no d'un límit físic, fet que explica l'evolució territorial i la demanda d'una nova ordenació. Arroyo la veu com l'espai on es mouen treballadors en desigualtat i on es generen necessitats quotidianes de mobilitat i serveis. Andrea Balletbò hi incorpora una visió finalista: la metròpoli com a oportunitat per construir territoris que assegurin benestar, tot recordant que l'índex de Gini ¹de Barcelona (0,35) és molt inferior al de Nova York (0,54).

2. Canvis territorials i desigualtats

Boixader destaca que les activitats de major valor afegit —TIC, salut, serveis avançats— es concentren al Barcelonès, generant dos models de ciutats intermèdies: les que han retingut centralitat (El Prat, Cerdanyola, Vic...) i les que s'han buidat en benefici de Barcelona. També descriu tres processos simultanis de suburbanització: moviments cap a baixa densitat, litoralització vinculada a preferències residencials i migracions, i creació d'un mosaic d'àrees industrials i logístiques al voltant de grans corredors viaris.

Liliana Arroyo subratlla que, malgrat les limitacions de dades, es poden detectar desigualtats clares: un 14% de treballadors es poden considerar en situació de pobresa laboral²; la bretxa salarial de gènere està per sobre del 20%; la situació precària d'autònoms i extracomunitaris; les situacions de parcialitat involuntària; i la vulnerabilitat provocada per la Llei d'Estrangeria. Sectors com hostaleria i cures concentren molta mà d'obra migrant en condicions precàries.

3. Quin propòsit té l'economia metropolitana?

Balletbò defensa que cal una metròpoli orientada a l'equitat i que conceptes com "eficiència" o "innovació" només tenen sentit si responen a un propòsit social. Advoca per processos de coproducció de polítiques i col·laboracions públic-privades orientades al benestar. Posa com a exemple l'estratègia d'alimentació sostenible.

4. Talent, grans projectes i model productiu

Davant del debat sobre "unicorns", talent i grans projectes, Boixader qüestiona la dependència de sectors amb salaris molt baixos com l'hostaleria i el comerç, i alerta de l'alta informalitat en el sector de les cures. Reivindica regularització i models

¹ L'índex de Gini mesura el grau de desigualtat d'una distribució i pot prendre valors entre 0 i 1. A major valor, major serà la desigualtat.

² La pobresa laboral es defineix com la situació en la que, malgrat comptar amb ingressos per rendes del treball, aquestes no permeten garantir les despeses bàsiques

d'economia social. També destaca que l'habitatge és clau per retenir talent, i avala l'augment del salari mínim com a política efectiva per activar les economies locals.

Arroyo hi coincideix: Barcelona atrau talent, però genera molta precarietat. El “model expat” pot erosionar drets laborals i se sosté sobre treballadors en pobresa. L'habitatge ha esdevingut el principal factor d'exclusió: una persona jove necessitaria 80 anys per comprar un pis i moltes dones migrants són expulsades a la perifèria. Reclama intervenció forta al mercat del lloguer i mesures obligatòries de mobilitat laboral.

Balletbò dubta del valor real dels unicorns i posa en valor, en canvi, empreses amb retorn social com SUARA. Aquestes darreres, però s'enfronten a polítiques de contractació pública basades quasi exclusivament en preu i és per això que exigeix clàusules socials efectives. Arroyo reclama un pacte nacional de cures i Boixader assenyala que la innovació tecnològica pot aportar solucions en aquest sector, actualment molt intensiu en treball.

3. Sessions del divendres 15

3.1. Taula rodona. Experiències europees

La taula d'experiències europees compta amb una presentació inicial de Ramon Gras (Aretian), seguida d'un debat amb representants d'Amsterdam i Estocolm: Annette Keates, Els Meines i Staffan Ingvarsson.

1. Presentació de Ramon Gras: comparativa internacional

Ramon Gras exposa resultats d'un estudi que analitza cinc ciutats —Amsterdam, Barcelona, Boston, Munic i Estocolm— a partir de 25 indicadors bàsics d'urbanisme, economia i qualitat de vida. L'estudi combina ciència de dades i ciència urbana per identificar patrons de disseny i especialització, i modela possibles estratègies de mobilitat i logística. L'anàlisi es fa sobretot a escala de ciutat, però inclou un enfocament metropolità per al cas de Barcelona.

L'estudi analitza per a les diferents ciutats tipologies de disseny urbà com el disseny radial, reticular o fractal. Segons aquest, Estocolm destaca amb els millors estàndards urbanístics, seguida de Barcelona, tot i la gran heterogeneïtat interna. Seguint criteris de disseny urbà i considerant els 160 municipis de la regió metropolitana de Barcelona, 15 d'ells compten amb una densitat excessiva i una trentena amb potencial de densificació, calculats segons principis de ciència de ciutats.

Pel que fa a l'estructura econòmica, Munic és la més diversificada; Barcelona presenta més de 300 activitats, 90 d'elles intensives en coneixement. El turisme hi destaca per fortalesa però té una baixa sofisticació, fet que suggereix la necessitat

de reorientar esforços cap a sectors més avançats. La intensitat d'innovació és un indicador clau de prosperitat. Els valors varien del 15% (Barcelona) al 29% (Boston). Gras considera factible que Barcelona arribi al 20–21% si millora la connexió entre recerca i indústria.

Finalment, presenta el bessó digital metropolità, desenvolupat recentment. Aquest desenvolupa models per afrontar reptes com construir 500.000 habitatges en un període de 20 anys; donar suport a 443 polígons d'activitat; impulsar onze dominis del coneixement; optimitzar la mobilitat i reduir la sinistralitat amb càmeres ubicades algorímicament. En el primer cas, cita que només el 7% de les 753.000 parcel·les disponibles permet nou desenvolupament, fet que ha exigint algoritmes d'IA per assignar ubicacions òptimes.

Gras conclou que la comparació entre barris de Barcelona mostra diferències extremes (fins a 6:1) en connectivitat social i excel·lència urbanística, patrons que també apareixen a escala de secció censal. Presenta el cas de Sant Feliu, on la metodologia permet projectar una transició cap a sectors amb avantatge competitiu.

2. Debat amb Amsterdam i Estocolm

2.1. Estratègies urbanes i econòmiques

Amsterdam

Per Annette Keates i Els Meines, representants d'Amsterdam, la política metropolitana se centra a prioritzar sectors estratègics com salut, ciències de la vida, IA i tecnologia. Urbanísticament, s'aspira a un model policèntric que reparteixi beneficis i activitats entre municipis, evitant la concentració a la capital. Aquest, però, s'enfronta a múltiples transicions: energètica, hídrica i de mobilitat. S'alerta de la manca de sòl per construir nou habitatge i la resistència veïnal a la densificació. La regió és essencial per construir nou habitatge i cal una cooperació multiescalar.

Estocolm

Per Staffan Ingvarsson, la crisi dels anys 90 va impulsar una estratègia combinada d'urbanisme i economia basada en connexions empresa-universitat, així com una especialització regional (tecnologia a Estocolm, ciències de la vida a Uppsala). Urbanísticament, en aquest període s'han creat 40.000 habitatges en zones d'ús mixt i s'ha reforçat la connectivitat amb ciutats com Uppsala. El model urbanístic es basa en mantenir un alt percentatge de sòl públic i un equilibri entre l'habitatge de compra i de lloguer. Els reptes actuals són els elevats costos de construcció (que s'han incrementat un 30% els darrers tres anys), el reciclatge de zones monofuncionals i l'adaptació al context climàtic i de defensa.

3. Habitatge, mobilitat i logística

Els ponents coincideixen que la mobilitat obligada (*commuting*) massiva és insostenible; cal acostar ocupacions i treballadors. Hi ha però divergències en com gestionar la mobilitat obligada en aquells casos en què és inevitable. Si a Amsterdam l'aposta és la bicicleta, ajudada per l'electrificació i la creació d'autopistes ciclables, a Estocolm s'aposta pel transport públic i del desenvolupament urbà lligat a les xarxes ferroviàries.

El finançament és el principal limitador: les metròpolis tenen diagnosi de qualitat, però sovint la titularitat de les infraestructures és estatal, i en el cas dels Països Baixos això ha generat dècades d'inversió insuficient. Es destaca que instruments com el peatge de congestió, vigent a Estocolm des del 2007, permeten generar recursos per finançar transport públic.

4. Desigualtats i model territorial

En resposta a preguntes del públic assistent:

– Es comenta que Amsterdam pateix tensions polítiques derivades del diferent signe polític dels governs municipals. Així alguns municipis perifèrics es neguen a construir habitatge social, malgrat disposar del sòl per fer-ho.

– Estocolm fa front a la desigualtat mitjançant la inversió en educació. Respecte de les polítiques d'habitatge, Prefereixen donar suport a famílies amb ajuts al lloguer en comptes de crear grans parcs d'habitatge públic.

– Ambdues metròpolis treballen cap a un urbanisme mixt, superant els models de baixa densitat que acumulen problemes socials.

3.2. Taula rodona. Formació, recerca i transferència

La taula sobre Formació, recerca i transferència reuneix Laura Arribas (EURECAT), Núria Benítez (CERCA) i Neus Pons (Fundació BCN FP), moderades per Oriol Estela.

1. Què és la Barcelona metropolitana?

Per a Neus Pons, és un espai que concentra activitat econòmica i que ha d'actuar com un ecosistema integrat d'ocupació i formació, on la FP pot tenir un paper clau.

Per a Núria Benítez, és un pol d'atracció de recerca d'escala europea: el 25% dels fons europeus de recerca a Espanya arriben a Barcelona, i el 35% dels d'innovació. Cal, però, millorar la redistribució territorial, evitant la hiperconcentració d'activitat al nucli central de la metròpoli.

Per a Laura Arribas, és un ecosistema divers i interconnectat, amb reptes compartits que requereixen cooperació i on la transferència és fonamental però no l'únic vector.

2. Fortaleses i febleses del sistema

Com a fortaleeses, es destaquen el Consens creixent sobre la importància de formació, innovació i transferència; el nou marc normatiu que permet impulsar la vinculació entre centres i territori, com exemplifiquen els instituts situats al Port o a Mercabarna; l'alta inserció laboral de la FP dual (superior al 70%); una xarxa universitària i científica potent, amb 42 centres CERCA i grans infraestructures (ALBA, BSC); l'atracció de talent i un ecosistema empresarial que en veu el valor; i la capacitat de creació de *startups* científiques, tot i haver un marc regulatori poc favorable.

Per contra, els aspectes polítics i regulatoris s'esmenten coma principals febleses. Entre ells, la Inestabilitat política i manca de consensos per projectes a llarg termini; una regulació massa restrictiva per transferència i empenedoria científica; la desconexió entre recerca i necessitats empresarials, i manca d'espais d'experimentació (*sandbox*); un sistema acadèmic que premia la publicació per sobre de la transferència; o la tendència a la híper-especialització que limita perfils més transversals.

Malgrat aquestes febleses, es reconeixen millores en els darrers temps, com els programes de doctorats industrials i una cultura de transferència que comença a consolidar-se.

3. Reptes institucionals i desigualtats territorials

Pons destaca la gran heterogeneïtat municipal de la regió metropolitana, amb riscos de desigualtats d'accés. L'habitatge i la mobilitat dificulten que estudiants d'FP i universitat puguin accedir a Barcelona, en un context en el que el 60% dels estudiants de graus superiors són de fora de la ciutat.

També es detecta manca de vocacions industrials i un dèficit de demanda en sectors productius. Els consorcis d'FP i polígons treballen activament per apropar empreses a les escoles i reforçar orientacions professionals.

Benítez critica l'excés d'especialització i defensa models més generalistes. Arribas assenyala que sovint són les empreses qui imposen filtres innecessaris, tot i que això està canviant en l'àmbit digital.

4. Sobre el futur de la inversió en R+D i el paper dels intermediaris

Arribas creu que els fons *Next Generation* han ajudat menys del previst i que el procés de concessió ha estat caòtic. Reivindica que la cultura de la innovació ha d'estar "a l'ADN" empresarial.

Pel que fa als intermediaris, Arribas defensa que sí tenen impacte: molts municipis impulsen programes d'innovació i connexió amb agents formatius i tecnològics, tot i que la contractació pública limita l'ambició d'aquests programes.

Benítez recorda que hi ha altres fons europeus disponibles —com l'*European Innovation Council*— que Catalunya aprofita molt bé (absorbeix un 35% dels recursos europeus en innovació), cosa que fa pensar en un futur optimista.

Finalment, Pons subratlla que cal coordinar millor la FP Dual dins els ajuntaments, sovint dividida entre educació i promoció econòmica, fet que n'afebleix l'efectivitat.

3.3. Taula rodona: Clústers

La darrera taula del curs, moderada per Carles Rivera (Pacte Industrial), reuneix Xavier Martí (SIRT), Josep Nadal (CIAC), Miquel Rutllant (Clúster Audiovisual) i Arantxa Sanz (Catalonia.health). Rivera defineix la Barcelona metropolitana com la gent que viu, treballa i es mou en aquest espai, i que les administracions han d'acompanyar amb polítiques efectives. Els clústers són una eina clau en aquesta estratègia.

1. Què és la metròpoli per als clústers?

Per a Arantxa Sanz, és un conglomerat amb forts vincles al litoral i amb Collserola com a divisòria funcional. Per a Miquel Rutllant, en un món digital, la metròpoli és pràcticament tota Catalunya. Segons Xavier Martí, és el territori que defineix el capital humà disponible. Finalment, per a Josep Nadal l'escala metropolitana arriba fins a 200–300 km per a aquells qui treballen en la indústria.

2. Presentació dels clústers: situació i reptes

Sanz presenta el Catalonia.health, clúster sorgit de la fusió d'associacions biofarmacèutiques, amb 240 membres i tota la cadena de valor del sector salut. L'ecosistema s'ha consolidat gràcies al pes hospitalari i farmacèutic, la capacitat d'assajos clínics i la trajectòria iniciada pel Clínic fa 20 anys. Assenyala com a reptes, les grans transformacions urbanístiques vinculades al sector (nou Clínic a la Diagonal, soterrament de Gran Via a l'Hospitalet), així com la manca d'espai per créixer en entorns científics saturats.

Nadal, al seu torn, presenta el CIAC, el clúster d'automoció que agrupa principalment fabricants de components i enginyeries. Ha creat el metaclúster MOVEM, on col·laboren clústers industrials i tecnològics, i que ha permès captar projectes estatals. Té rèpliques a escala estatal (vuit clústers coordinats) i europea (EACEN amb 38 membres). La transició al vehicle elèctric i el risc de deslocalització són dos dels grans reptes al que s'enfronta un sector amb marges molt reduït. Propugna finalment la necessitat d'orientar polítiques tant a l'oferta com a la demanda.

Rutllant introdueix a l'audiència el clúster audiovisual. Amb 250 membres, cobreix tota la cadena de valor dels continguts audiovisuals i sectors emergents (videojocs, immersivitat, telemedicina). Funciona de manera horitzontal i busca consensos estratègics. Els reptes d'aquests estan vinculats amb la competència global basada sovint en incentius fiscals, així com la necessitat de comptar amb infraestructures actualitzades constantment per continuar essent competitiu.

Finalment, Martí presenta breument el clúster Digital, impulsat inicialment per ACCIÓ, i que s'ha orientat cap a la indústria, tot destacant per la captació de projectes

europaus. Així mateix, comenta el paper del nou clúster TIC-Turisme, que creix ràpidament, però que encara ha de definir la seva orientació. Per al ponent, la governança i direcció de nous clústers, el paper dels clústers com a via d'accés a ajuts competitiu són alguns dels reptes als quals s'enfronten. Així mateix, i coincidint amb la presentació anterior, destaca la batalla global per ubicar infraestructures estratègiques com centres de dades o factories de bateries.

3. Motivacions i rotació dels membres

Hi ha la percepció que moltes empreses s'hi incorporen per *networking* o captació de negoci; és legítim, però els clústers reclamen que aportin coneixement i visió de mercat. També consideren, a partir de la seva experiència, de què aquells actors que s'hi incorporen únicament amb aquesta mentalitat tenen una durada curta. Nadal resumeix metafòricament els clústers com a “un bufet lliure però cuinat pels propis comensals”.

4. Demandes de polítiques públiques i infraestructures

A la pregunta del moderador sobre quines demandes farien, Sanz apunta a la necessitat de comptar amb sòl industrial per poder escalar spin-offs biofarmacèutiques, ja que la regulació exigeix fàbriques construïdes des de zero per a vacunes o antibiòtics. Per a Nadal, cal un marc regulatori estable i mesures que acompanyin la transició elèctrica. L'escenari actual, amb marges baixos i pressió global, pot conduir a deslocalització. Per al món audiovisual, representat per Miquel Rutllant, és comptar amb infraestructures de caràcter públic obertes a tothom i que es renovin de manera constant, més que sistemes basats en incentius fiscals, que difícilment arrelen les empreses al territori. Reivindica un model com el Catalunya Media City de les Tres Xemeneies. Finalment, per a Martí, les decisions sobre ubicació de centres de dades, bateries o infraestructures energètiques tenen implicacions geopolítiques que condicionen Catalunya.

5. Què demanarien al president de l'AMB?

A la pregunta final del moderador, Sanz demana facilitar l'accés a l'habitatge per retenir talent, aspecte que també comparteix Rutllant, indicant la necessitat de comptar amb salaris més competitiu i millora en l'accessibilitat residencial. Nadal apunta a la necessitat de comptar amb més transport públic, especialment per atraure i retenir al talent jove. Finalment, Martí, tot i reconèixer la importància de captar talent, destaca la necessitat de què aquest es quedi treballant en el teixit productiu local.

4. Conclusions del curs

1. La metròpoli com a motor econòmic i polític del segle XXI

El curs subratlla que les metròpolis concentren població, activitat productiva, talent i innovació, i esdevenen actors centrals de l'economia global. Barcelona és un cas paradigmàtic: una regió funcional que supera els límits administratius i que actua com un node econòmic de primer ordre.

2. Nous mètodes d'anàlisi: les dades transformen la mirada metropolitana

La disponibilitat de noves fonts de dades (mobilitat, registres administratius, dades massives) permet lectures territorials més precises i la construcció d'eines com bessons digitals. Això redefineix la diagnosi, la presa de decisions i la capacitat de planificació metropolitana, tot i que persisteixen reptes de qualitat, en la governança de les dades i en l'accés a dades privades.

3. Desigualtats creixents i contradiccions del model socioeconòmic

Malgrat la seva força econòmica, la metròpoli de Barcelona concentra desigualtats significatives: habitatge inaccessible per a una part important de la població, precarietat laboral, la persistència de la bretxa salarial de gènere, condicions vulnerables en sectors clau (cures, hostaleria). L'economia metropolitana només és sostenible si s'orienta explícitament a l'equitat i al benestar.

4. Experiències europees: governança, habitatge i mobilitat com a factors claus d'èxit

Amsterdam i Estocolm mostren estratègies útils que poden ser replicables a Barcelona: policentrisme, sòl públic, combinació habitatge compra–lloguer, urbanisme mixt, peatges per finançar transport públic i inversions coordinades entre municipis. La cooperació multiescalar és imprescindible per afrontar reptes estructurals, quelcom que no sempre és fàcil.

5. Innovació, formació i clústers: el teixit productiu necessita més connexió

La metròpoli compta amb un ecosistema potent (recerca, FP, centres CERCA, clústers diversos), però pateix un excés d'especialització pel que fa als perfils formatius, una manca d'espais d'experimentació i dificultats per transferir coneixement al teixit productiu. Habitatge, mobilitat i infraestructures determinen la capacitat de retenir talent i desenvolupar sectors emergents. En aquest sentit, les dificultats d'accés a l'habitatge i la baixa fiabilitat del servei de rodalies són actualment dos importants factors limitadors.

5. Monitorització de la participació per gènere

D'acord amb el focus del PEMB en la reducció de les desigualtats inherents als espais urbans, un dels eixos transversals que es treballa és el relatiu a l'equitat de gènere en el disseny i la vivència de les ciutats i metròpolis, eix que rep el nom de "la metròpoli en clau de gènere".

Aquesta línia de treball implica que, en totes les missions del Compromís Metropolità 2030, s'hi aplica de forma sistemàtica una mirada amb perspectiva de gènere, tant en les diagnosis que es fan o encarreguen com en les propostes de projectes col·laboratius que s'endeguen, i també en els actes diversos que s'organitzen.

En relació amb el disseny i l'organització d'actes amb perspectiva de gènere, els principals punts que es treballen són:

- Identificació, recerca i de les **bretxes de gènere presents** en la o les temàtiques de què tracti l'acte.
- **Composició de ponents i participants de taules** paritària en gènere, en la mesura en que la temàtica i les disponibilitats d'agendes ho permetin.
- I durant 2025-26 estem duent a terme la **monitorització de la participació per gènere** en els actes del PEMB, com a projecte pilot, amb l'objectiu de conèixer en quins aspectes es dona més paritat i en quins menys i entendre les dinàmiques de fons que hi poden actuar, per tal de dissenyar eines i organitzar actes que afavoreixin una major paritat.
- En aquest projecte pilot, s'han fixat una sèrie d'indicadors a monitorar en 10 actes, tant relatius a la inscripció com a l'assistència, la participació de ponents i les respectives quotes de paraula. I un cop es disposi del conjunt de dades es procedirà al seu estudi i comprensió.

Els indicadors més rellevants de monitorització de la participació per gènere en el cas del curs del CUIMPB que es relata en aquest document, són:

INDICADORS	DONES	HOMES
Representació institucional, moderació i ponents	53,1%	46,9%
Inscripcions (públic)	53,9%	45,1%
Assistents (públic)	52,1%	47,9%
<i>Dones/homes inscrites que assisteixen*</i>	65,8%	74,2%
Quotes de paraula:		
- De tots els participants	57,8%	42,2%
- De representants institucionals i organització	52,0%	48,0%
- De ponents i participants de taules	63,8%	36,2%
- De públic	53,6%	46,4%

* Es llegeix diferent de la resta d'indicadors: no sumen el total, sinó que són dones assistents del total de dones inscrites, i homes assistents del total d'homes inscrits.

En aquest cas, es va assolir la paritat de gènere³ en tots els indicadors, amb l'única excepció de la quota de paraula de ponents i participants de taules, en què les dones van fer ús d'un 63,8% de la quota de paraula en la seva categoria, fora del rang màxim de 40-60%.

6. ANNEXOS

6.1. Programa

Dijous 13 de novembre

9:30 - 09:45 Inauguració

- Ana María Martínez, alcaldessa de Rubí, presidenta delegada de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic i Turisme, DiBa, i presidenta de l'AMAMB
- Ramon Jovells, gerent del CUIMPB-Centre Ernest Lluch
- Oriol Estela, director del curs

09:45 - 10:30 Conversa inaugural: Quina economia per a quines metròpolis?

- Bàrbara Pons
- Xavier Vives

10:30 - 11:30 L'economia de la ciutat dels cinc milions: situacions i perspectives

³ De forma oficiosa es considera que es dona una situació de paritat de gènere quan el percentatge tant de dones com d'homes es troben entre el 40 i el 60%. Altres visions més restrictives ho situarien entre el 45 i el 55%.

- Vittorio Galletto
- Marta Ribera

11:30 - 12:30 Taula rodona. Noves eines i mètodes d'anàlisi de l'economia metropolitana

- Xavier Muñoz
- Mar Santamaria
- Marta Curto

12:30 - 13:45 Taula rodona. Desigualtats

- Jordi Boixader
- Liliانا Reyes
- Andrea Balletbò

DIVENDRES 14/11/2025 - AULA 1

09:30 - 11:00 Taula rodona. Experiències europees

Introducció i moderació: Ramon Gras

- Staffan Ingvarsson
- Annette Keates
- Els Meines

11:00 - 12:15 Taula rodona. Formació, recerca i transferència

- Neus Pons
- Laura Arribas
- Núria Benítez

12:15 - 13:45 Taula rodona. Clústers

Moderador: Carles Rivera

- Miquel Rutllant
- Arantxa Sanz
- Xavier Martí
- Josep Nadal

13:45 - 14:00 Conclusions i cloenda del curs

- Oriol Estela, director del curs

6.2. Ressenya biogràfica dels ponents i moderadors

LAURA ARRIBAS MARTÍNEZ

Directora del Departament de Consultoria Tecnològica del Centre Tecnològic Eurecat. És Enginyera Industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Està especialitzada en els ecosistemes d'innovació i en l'impuls de polítiques d'innovació regionals, així com la conceptualització i posada en marxa d'iniciatives territorials estratègiques que impliquen la quarta hèlix, abordant reptes complexos. També té àmplia experiència en la transferència de coneixement i dels resultats de recerca, donant recolzament als investigadors i grups de recerca per accelerar l'arribada de la tecnologia a mercat.

ANDREA BALLETBÒ ROLDÁN

Sòcia treballadora de les cooperatives Tandem Social i Tandem Go. Es consultora gerent de Tandem Social, cooperativa que ofereix serveis de consultoria per empreses, entitats, institucions i persones en el disseny i implementació de projectes d'alt impacte social i mediambiental positius, centrada en les polítiques públiques enfocades a enfortir i promoure i enfortir l'economia social; així com responsable a l'àrea de Desenvolupament de Persones. És llicenciada en Humanitats per la UPF, postgrau en Agents de Cooperació Internacional per la UPC, màster en Relacions Internacionals per l'IBEI i màster en Direcció i Administració d'Empreses per ESADE.

NÚRIA BENÍTEZ MONFORTE

Responsable de l'àrea estratègica de la Institució CERCA i de la seva unitat de ciència oberta. Compta amb més de vint anys d'experiència en la gestió de la recerca en diferents àmbits del sistema, tant centres de recerca com en el sistema universitari català. En els darrers anys s'ha especialitzat en Ciència Oberta, des de diverses de les seves vessants. Ha estat, entre altres, coordinadora del grup de Ciència Oberta de l'aliança SOMMa, membre de grup de Ciència Oberta d'EARMA i membre de l'equip redactor de la Estratègia Nacional de Ciència Abierta (ENCA) coordinat per la FECYT i aprovada el 2023. Llicenciada en ADE, compta amb un màster en gestió estratègica de la informació a les organitzacions.

JORDI BOIXADER

Cap de la secció d'Innovació del Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona. Els seus àmbits d'especialització són la planificació estratègica urbana i territorial, les polítiques d'innovació local i l'economia vinculada al paisatge. Llicenciat en Economia i en Ciències Polítiques i de l'Administració. És Diploma d'Estudis Avançats en Geografia Humana i Màster Professional d'Estudis Territorials i Urbanístics. Té vint anys d'experiència en el camp del desenvolupament econòmic local. Des del 2010 és professor col·laborador de la UOC en l'àmbit del turisme. També és membre de la comissió de Retail del Col·legi d'Economistes de Catalunya. Té diverses publicacions en l'àmbit del desenvolupament econòmic local i el turisme.

MARTA CURTO

Enginyera sènior de recerca al laboratori de Ciències Socials i Humanitats Computacionals del Barcelona Supercomputing Center. Entre 2018 i 2024, va ocupar el càrrec de directora general d'Anàlisi i Prospectiva Econòmica de la Generalitat de Catalunya. Doctorada en economia per la Universitat de Barcelona i receptora d'una beca Marie Skłodowska-Curie de la Comissió Europea. Ha estat investigadora postdoctoral a la Universitat de Heidelberg i he treballat en organitzacions internacionals com les Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial (ONUDI) i l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). La seva recerca s'ha publicat en revistes internacionals de prestigi com el *Journal of Public Economics*, *American Economic Journal: Applied Economics* o *The Journal of Economic History*.

ORIOL ESTELA

Coordinador General del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB) des del 2016. anteriorment havia estat Cap de l'Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic Local de la Diputació de Barcelona i consultor en temes de desenvolupament local, on acumula una experiència de 30 anys. Economista i geògraf, compta amb postgraus en Direcció del Desenvolupament Econòmic Local, i en Organització i Gestió d'Empreses Culturals. És professor del Màster Metròpoli en Estudis Urbans i Metropolitans, i d'altres programes de postgrau vinculats amb la planificació estratègica i els estudis urbans. És coordinador tècnic de la Càtedra Barcelona-UPF de Política Econòmica Local.

VITTORIO GALLETTO

Vittorio Galletto és cap de la secció d'Economia Regional i Urbana de l'Institut Metròpolis i professor associat en el Departament d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. És doctor en Economia Aplicada per la Universitat Autònoma de Barcelona. Abans d'incorporar-se a l'Institut Metròpolis va treballar al sector privat per a empreses de consultoria, liderant projectes de desenvolupament local per a governs locals i altres institucions regionals. Les seves àrees d'especialització inclouen l'economia urbana i regional, amb un enfocament particular en clústers i districtes industrials, creixement de la productivitat, competitivitat i innovació, i creixement urbà inclusiu. Ha publicat nombrosos articles i capítols de llibres en revistes internacionals i amb importants editorials.

RAMON GRAS

CEO i fundador d'Aretian Urban Analytics and Design i investigador en urbanisme a la Universitat de Harvard. La seva recerca se centra en disseny urbanístic, ciència de les ciutats, arquitectura, enginyeria civil i l'economia del coneixement, basant-se en una combinació de tècniques de disseny tradicionals amb models de ciència de dades impulsats per la teoria de xarxes que permeten il·luminar diagnòstics territorials. Aretian és una startup creada des del Harvard iLab centrada en proporcionar dos tipus principals de serveis: (1) projectes de planificació urbana boutique i (2) solucions de programari de bessons digitals de ciutats per donar suport a estratègies de disseny urbà i economia del coneixement a tot el món. És enginyer

de camins per la UPC, màster en enginyeria de sistemes pel MIT i màster en enginyeria de disseny per Harvard. És autor de *City Science: Performance Follows Form* (Actar, Nova York, 2024) i coautor de *l'Atlas of Innovation Districts, USA* (2019). Actualment lidera la creació del primer Bessó Digital de Ciutats de la Regió Metropolitana de Barcelona, per informar les estratègies de disseny urbà i desenvolupament econòmic.

STAFFAN INGVARSSON

Director general de Stockholm Business Region l'oficina oficial de negocis de la ciutat d'Estocolm. President de Sting, innovació i creixement d'Estocolm, nomenat millor incubadora del món 2021. Ha estat dues vegades subdirector general de la ciutat d'Estocolm, responsable de pressupost, planificació i, entre altres coses, desenvolupament estratègic d'infraestructures; -CEO de Stokab, el principal proveïdor d'infraestructura de fibra d'Estocolm i responsable de la xarxa de fibra realment oberta més gran del món. Compta amb una àmplia experiència en administració i planificació urbana, cooperació en triple hèlix, la recerca i la indústria de Suècia, les inversions estrangeres directes i el desenvolupament estratègic d'infraestructures.

XAVIER MARTÍ

Enginyer Tècnic Informàtic amb un màster en creativitat en negocis per ESADE. Des del 2001 ha desenvolupat la seva activitat professional dirigint la innovació en diferents empreses mitjanes. El 2015 inicia el seu camí com a emprenedor fundant 3 empreses. L'última de les quals és una empresa que té com a objectiu generar actius financers a partir de la Intel·ligència Artificial, amb la qual compta amb SIRT com a soci inversor. Actualment ajuda a dirigir la innovació de SIRT en el camp de les dades, ciberseguretat i Intel·ligència Artificial.

EBELINA (ELS) MEINES

Secretària de la Plataforma de Planificació Territorial per a la Regió Metropolitana d'Amsterdam (MRA), una col·laboració de 30 municipis, dues províncies i la ciutat d'Amsterdam. També coordina l'estudi MRA 2100, que explora estratègies espacials a llarg termini per a la regió. Compta amb més de 25 anys d'experiència en el sector públic, principalment a Amsterdam i la regió. Des de 2014, s'ha centrat en la planificació espacial estratègica, treballant en enfocaments integrats d'habitatge, mobilitat i clima. Opera a la intersecció de la política regional i nacional, amb un fort èmfasi en la cooperació intergovernamental i la resiliència a llarg termini.

XAVIER MUÑOZ

Cap del Servei d'Estudis i Observatori de la Ciutat de Terrassa. Ha publicat diversos llibres sobre polítiques europees, on ha coordinat l'execució de l'Anuari Estadístic i

de l'Informe de Conjuntura de Terrassa, així com diferents estudis relacionats amb la planificació estratègica, el desenvolupament local i la qualitat de vida urbana; així com en la supervisió del baròmetre de la Ciutat i de l'estudi d'altres formes d'escolta activa. Participa activament en la Xarxa d'Observatoris per al Desenvolupament Local (XODEL) i en la xarxa El Perfil de la Ciutat, xarxes locals dedicades a la millora metodològica i difusió de l'anàlisi de la qualitat de vida urbana i territorial. És geògraf (UB) i magíster en Gestió Pública (UAB), postgraduat en Direcció i Organització de Sistemes d'Informació (UPF). Dedicat a la gestió de sistemes d'informació socioeconòmica, es considera un generalista en l'anàlisi de les geografies urbanes i de les relacions interterritorials. Ha publicat diversos llibres sobre polítiques europees.

JOSEP NADAL PUIGVERT

Clúster manager del Clúster Industrial de l'Automoció de Catalunya (CIAC) i cofundador de Pletorium Traders. Compta amb més de 15 anys d'experiència professional en gestió de projectes comercials i estratègics, principalment al sector de l'automoció o en l'assessorament per a startups. És també membre del patronat de la Fundació TIC.

BÀRBARA PONS

Consellera delegada de Barcelona Regional, l'Agència pública responsable del desenvolupament urbà estratègic de l'Ajuntament de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. També és professora associada d'Estudis Globals a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i secretària general del CIDEU, el Centre Iberoamericà de Desenvolupament Urbà Estratègic. Arquitecta, doctora en urbanisme i màster en Arquitectura del Paisatge per la Graduate School of Design de la Universitat de Harvard, és especialista en desenvolupament urbà sostenible, canvi climàtic i ciutats globals. Bàrbara ha desenvolupat la seva carrera professional tant en el sector privat com en diferents responsabilitats a l'administració pública. Ha estat ponent en nombrosos congressos i seminaris i ha impartit docència en diverses universitats nacionals i internacionals.

NEUS PONS PENA

Directora – gerent de la Fundació BCN Formació Professional. Anteriorment va ser directora de Programes a Fundemi-IQS; directora de Programes i directora de Comunicació de l'Institut d'Educació Continua (IDEC) de la UPF, universitat on va coordinar el programa de Promoció del Grup UPF. Directora de l'Escola de Postgrau de la UAB; i responsable de les seus de Barcelona i Granollers de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, on també va dirigir el Centre Internacional de Formació Continua. Ha estat presidenta de la “Red Universitaria de Estudios de Postgrado y Educación Permanente-RUEPEP”; vicepresidenta de la “Red de Educación Continua de América Latina y Europa-RECLA”, i coordinadora de l'Associació d'Educació Continua Universitaria- ACECU. També ha estat membre de la “Comisión de Formación Continua” del “Ministerio de Educación”, secretaria de la “Subcomisión de Formación Permanente” de CASUE, i vicepresidenta de la Comissió d'Educació del Col·legi d'Economistes de Catalunya. Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la UB, on ha estat professora d'Economia Política i Hisenda Pública.

LILIANA REYES

Secretària de Noves Realitats del Treball, Territori i Migracions de CCOO de Catalunya, on anteriorment havia tingut diversos càrrecs al voltant de l'habitatge, les dones immigrants, la ciutat de l'Hospitalet i el Barcelonès.. Doctora en Sociologia per la Benemérita Universidad Autónoma de Puebla, a México; i Màster en Política social, treball i benestar per la Universitat Autònoma de Barcelona. És membre del Grup d'Estudis d'Immigració i Minories ètniques (GEDIME) de la UAB i participa com a activista en associacions de dones migrants i feministes.

MARTA RIBERA

Tècnica de Justícia Econòmica a l'Observatori DESCA, Directora de Projectes Europeus de the Shift i membre d'Espai Zero Vuit. És activista en defensa dels drets humans amb experiència en anàlisi de polítiques públiques, recerca, gestió de projectes i incidència en l'economia i de l'àmbit d'empreses i drets humans. Se centra en els drets a l'habitatge, ambientals i laborals, i té experiència en els marcs jurídics català, espanyol, de la UE i de les Nacions Unides. Li apassiona treballar per una major responsabilització, rendició de comptes i regulacions vinculants per als actors privats transnacionals. La Marta és graduada en Dret i Economia per la Universitat Pompeu Fabra (UPF), i té un màster de recerca en Sociologia i Demografia de la UPF i un Màster en Pràctica Jurídica de la Universitat Oberta de Catalunya.

CARLES RIVERA MOLINS

Coordinador gerent del Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona (des de 2012). Anteriorment va ser coordinador de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona, Director de Planificació i Avaluació a la Diputació de Barcelona, i Cap del gabinet del conseller d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (2005-06). Ha estat professor associat a la Universitat Pompeu Fabra i ha exercit com a vocal a diversos consells d'administració a organitzacions públiques i privades. És economista, llicenciat en Administració i Direcció d'Empreses i MBA per ESADE. Graduat en International Management per la McGill University (Montreal, Canadà). PDG per IESE i diplomad en Business Sustainability Management pel University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL).

MIQUEL RUTLLANT

Director general del Grupo Lavinia des de 2012 i president del Clúster Audiovisual de Catalunya des de 2017. Enginyer superior de telecomunicacions per la UPC i MBA per l'IESE Business School, ha desenvolupat una trajectòria de més de dues dècades al capdavant de companyies audiovisuals i de serveis tecnològics. Tant des del Grupo Lavinia com des del Clúster, ha estat immers en la transformació de la indústria audiovisual, impulsant la innovació i l'adopció de noves tecnologies. Al llarg

de la seva carrera també va tenir un paper rellevant a TVC Multimedia, contribuint al desenvolupament de nous formats i serveis digitals en l'entorn televisiu. Ha participat en la posada en marxa del Barcelona XR Lab i en l'impuls de la Catalunya Media City, projectes de referència que situen el sector audiovisual català en l'avantguarda internacional.

MAR SANTAMARIA VARAS

Arquitecta urbanista i cofundadora de trescientosmil (www.trescientosmil.com), un *think tank* urbà pioner a Espanya en l'ús de les dades obertes per a les polítiques urbanes i que acumula una àmplia experiència adquirida a través de col·laboracions amb autoritats públiques i actors urbans de primer nivell arreu del món. La seva trajectòria ha estat reconeguda per institucions com la Unió Internacional d'Arquitectes (Menció Honorífica del Premi Patrick Abercrombie 2023), la Comissió Europea (S+T+ARTS Prize 2019), el Premi Catalunya d'Urbanisme (2020) i el Premi d'Urbanisme Espanyol (2019), entre d'altres. El seu treball també ha estat exposat en institucions culturals internacionals com el Festival Ars Electronica (2021 i 2019), BOZAR Brussel·les (2020), l'Art Institute of Chicago (2015) i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (2013). També ha produït contingut original per a la Biennal d'Arquitectura de Venècia, presentat tant al Pavelló Català com al d'Ucraïna. Ha impartit classes i conferències en prestigioses institucions acadèmiques d'Europa (com l'EPFL Lausanne, la TU Braunschweig, la Welsh School of Architecture i la Universitat Politècnica de Barcelona) i participa regularment en debats i congressos rellevants en l'àmbit de l'urbanisme i la tecnologia.

ARANTXA SANZ

Especialista en innovació oberta, amb més de 15 anys d'experiència en l'aplicació de tecnologia profunda a ciències biomèdiques i sanitat, dissenyant i implementant estratègies exitoses per a la col·laboració entre acadèmia i indústria, per traduir la ciència d'avantguarda en solucions validades, en un context interdisciplinari. És directora general de Catalonia.health des de maig de 2025, on lidera el clúster sanitari català, amb la missió de convertir Catalunya en un centre líder mundial en innovació en salut. El seu recorregut científic va començar en física fonamental, graduant-se amb un doctorat en mètodes de química quàntica i passant a la biologia computacional i la farmàcia. es va convertir en emprenedor en intel·ligència artificial per a l'extracció de coneixement biomèdic el 2005. Va contribuir a la creació i creixement de dos centres d'excel·lència a la xarxa CERCA (Institut de Bioenginyeria de Catalunya, Centre de Recerca Matemàtica), i a l'establiment de les seves relacions i mecanismes per intercanviar coneixements amb un impacte socioeconòmic.

XAVIER VIVES

Economista, IESE Business School. Doctor en economia per la Universitat de Califòrnia, Berkeley. Professor a INSEAD, UAB, UPF, U. of Pennsylvania, Harvard University i New York University. Director de l'Institut d'Anàlisi Econòmica del CSIC, 1991-2001 i de l'Industrial Organization Program del CEPR 1991-1997. Membre del CAREC 2011-2015, de l'Academia Europaea, de l'IEC, i Conseller Especial del Comissari de Competència, 2011-2014. Actualment és membre de l'Advisory Scientific Committee del ESRB del BCE, del Comitè Científico-tècnic de la Agència

Estatat de Investigación i del grup d'economistes experts financers de la CNMV. Ha publicat més de cent trenta articles en revistes acadèmiques i tres llibres de referència en les àrees d'oligopoli, transmissió d'informació en els mercats, i competència i estabilitat bancària, així com nombrosos informes de política econòmica europea, entre ells els del grup EEAG del Cesifo de Munich. Ha rebut diversos premis, el darrer el Premio Nacional de Investigación Pascual Madoz el 2020, així com la ERC Advanced Grant per 2009-2014 i per 2018-2023.

Realitzat per:

Coordinació

Oriol Estela Barnet

Equip tècnic

David Rodríguez Borràs

Maria Cortada de la Peña (apartat 5)

Equip CUIMPB

Ramón Jovells Argelich

Maria Claramunt

**Diputació
Barcelona**

Document i activitat realitzats amb el suport econòmic de la Diputació de Barcelona (Exp. 2025/0035669)

Nota metodològica sobre l'ús d'intel·ligència artificial

Algunes fases del procés d'elaboració d'aquest document han comptat amb l'ús d'eines d'intel·ligència artificial generativa com a suport tècnic en tasques de síntesi, ordenació de materials previs i millora de la claredat expositiva de textos preliminars.

En tots els casos, els continguts generats o assistits per aquestes eines han estat revisats, contrastats, editats i validats per persones, i incorporats únicament després d'un procés de deliberació i decisió humana.

**Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona**

La ciutat Compromís
Metropolità 2030
dels 5 milions

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Canòdrom - Ateneu d'Innovació Digital i Democràtica
C/ Concepció Arenal 165
08027 Barcelona
Tel. +34 93 318 70 51